

jící řád přeskakuje jednu fási celého postupu, kterým má býti kauční hypoteka přeměněna v hypoteku obyčejnou, totiž s o u d n í v ý r o k, že mu proti žalovaným vznikla v mezích kauční hypoteky konkrétní pohledávka. Proti takové žalobě mohli by se žalovaní brániti zejména i kompenzačními námitkami, což není v souzeném sporu hledíc na různorodost jeho předmětu právně možné, a již z toho důvodu nelze v souzeném sporu správně stanovití výši nároků žalujícího řádu. Rozhodnutí o nich nelze pak proto, že na takový výrok prosba žalobní nezní. Již z těchto úvah nelze žalobě vyhověti.

Mimo to však žalobní prosba tak, jak je upravena, je pro žalobce beze všeho užitku. Žalobce chce podle rozsudku v souzené věci patrně dosáhnouti exekuční úhrady z nemovitostí žalovaných, aby mohl z ní zaplatiti vykonatelnou hypotekární pohledávku Městské spořitelny v B. Žalobce žádá, aby byla povolena knihovní poznámka, že kauční hypoteka pro něho zřízená jest vyčerpána vykonatelnými nároky Městské spořitelny v B. proti žalujícímu klášteru. I kdyby bylo této žalobní prosbě vyhověno, nemohl by žalující klášter na základě takového rozsudku vésti exekuci na nemovitosti žalovaných, když z něho nevychází vykonatelnost pohledávky ž a l o b c o v y. Musil by tedy žalující klášter, chtěje jako vymáhající věřitel dojítí úhrady z nemovitostí žalovaných, znovu žalovati a domoci se soudního výroku, že žalovaní jsou v mezích dotčené kauční hypoteky povinni zaplatiti mu příslušnou peněžitou částku.

Za toho stavu věci nebylo třeba se zabývati otázkou, zda knihovní poznámka vyčerpanosti kauční hypoteky jest vůbec přípustná, což se v právníkové teorii popírá (Bartsch, Grundbuchgesetz IV. vyd., str. 295, Klang k § 449 obč. zák., str. 254, Ehrenzweig, »Sachenrecht«, vyd. z r. 1923, str. 462, pozn. 33 a Not. Z. 1893, str. 280), ani otázkou, zdali žalujícímu řádu vzešla škoda již tím, že byl jako majitel zavazovaných nemovitostí pravoplatně odsouzen zaplatiti Městské spořitelně v B. 1,583.943 Kč 39 h s přísl., a zda jest tato škoda kryta řečenou kauční hypotekou.

Čís. 16687.

Pojem rukojemství za schodek.

Není-li ujednáno jinak, je zpravidla předpokladem dokročení věřitele na rukojmího za schodek, že hlavního dlužníka včas žaloval a vedl proti němu marně exekuci. Byla-li veřejná dražba svršků při takové exekuci bezvysledná pro nedostavení se koupěchtivých, není předpokladem nároku proti rukojmímu, aby věřitel pojmenoval soudu i kupce z volné ruky (§ 280, odst. 2, ex. ř.).

Na věřiteli nelze žádati, aby se pro možné průtahy v dalším postupu v exekučním řízení vydával v nebezpečí promlčení svého směnečného nároku proti rukojmímu za schodek, jímž bylo rukojemství kryto.

Byl-li na jmění hlavního dlužníka vyhlášen konkurs, může věřitel dokročit na rukojmího za schodek a nezáleží na tom, že konkurs byl později zrušen.

(Rozh. ze dne 2. února 1938, Rv II 1126/37.)

Proti směnečnému platebnímu příkazu namítl žalovaný mimo jiné předčasnost žaloby, ježto podepsal směnku, o níž ve sporu jde, jako rukojmí za schodek, který se objeví při vymáhání proti akceptantům Janu a Miladě Z., že ti byli již směnečným platebním příkazem krajského soudu v O. ze dne 30. ledna 1936, Csa 8/36, pravoplatně odsouzeni a že žalobkyně vedla exekuci na svršky, takže bude z pravděpodobného výtěžku za ně uspokojena, neboť žalobkynin návrh na povolení opětovného výkonu exekuce zabavením, uschováním a prodejem svršků k vymožení částky 7.400 Kč byl soudem zamítnut, protože soud zjistil a žalující firma sama uznala, že zabavené předměty úplně uhradí pohledávku vymáhající věřitelky. K odůvodnění žaloby žalobkyně přednesla, že se žalovaný sice zaručil jako rukojmí za schodek, že však nebylo při podpisu směnky výslovně ujednáno, že žalující firma může soudně zakročit proti žalovanému jen tehdy, kdyby byly veškeré exekuce proti Miladě a Janu Z. marné. Přes to žalobkyně podala ihned po pravoplatnosti směnečného platebního příkazu krajského soudu v O. ze dne 30. ledna 1936, Csa 8/36, a to dne 19. února 1936 k vymožení směnečné pohledávky 7.400 Kč s přísl. návrh na povolení exekuce jednak zabavením, uschováním a prodejem svršků povinných Jana a Milady Z., jednak vnuceným zřízením práva zástavního na nemovitosti náležející Janu Z. ve vložce č. 813 poz. knihy N. K. Tato exekuce byla povolena okresním soudem v P. dne 22. února 1936 pod zn. sp. E V 418/36. Povolená exekuce na svršky byla dne 1. dubna 1936 u povinných Jana a Milady Z. vykonána a bylo zabaveno různé zboží přístupem. Dražba veškerých zabavených předmětů byla však marná, ježto nebylo nabídek. Pohledávka žalující firmy však zabavením těchto svršků vůbec nebyla uhrazena, ježto její pohledávce předchází mnoho pohledávek jiných věřitelů. Dne 8. července 1936 podala žalující firma k vymožení své směnečné pohledávky 7.400 Kč s přísl. dále návrh na povolení vnučené dražby shora uvedených nemovitostí patřících Janu Z. Tato exekuce byla povolena dne 13. července 1936 pod E 987/36. Dne 6. srpna 1936 byla do exekuce vzata nemovitost odhadnuta a odhadní cena celé nemovitosti činila jen 1.191 Kč. Žalobkyně předložila dražební podmínky, avšak dne 1. října 1936 bylo dražební řízení hledíc na konkursní řízení zahájené u krajského soudu v O., K 24/36, odloženo na dobu 60 dnů. Z toho, co uvedeno, vyplývá, že zažalovaná pohledávka žalující firmy nebude uhrazena výtěžkem dotčené nemovitosti. Ostatně nelze v souzeném případě mluvit o předčasnosti žaloby vzhledem na ustanovení § 1356 obč. zák., ježto na jmění hlavního dlužníka byl prohlášen konkurs. Směnečný platební příkaz ponechaly v účinnosti soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

d ů v o d ů:

Jest vycházeti ze zjištění, že dovolatel neučinil s žalobkyní žádnou zvláštní úmluvu o tom, kdy může žalobkyně proti němu zakročit, zejména že by tak mohla učiniti teprve po vyčerpání všech soudních a hospodářských kroků proti hlavním dlužníkům — akceptantům. Pro žalobkyni, která dostala směnku, o niž tu jde, dle rozsudkových zjištění od akceptantů v dopise, v němž nebyla žádná řeč o úmluvě, tvrzené dovolatelem, platí za rozhodující jen doložka ve směnce uvedená, že dovolatel je rukojmím za schodek. Proto při právním posouzení běží jen o výklad této doložky po případě o námitku předčasnosti žaloby a o to, zda si snad žalobkyně sama nezavinila, že nedostala dosud uspokojení od hlavních dlužníků (obdoba § 1362 obč. zák.).

Doložka rukojemská za schodek je svou podstatou omezením rukojemství ve smyslu § 1356 obč. zák. (Ausfallsbürgschaft), dle níž rukojmí přejímá nebezpečí schodku, který vzejde věřiteli při vymáhání pohledávky proti hlavnímu dlužníku do smluvené výše, jež v souzeném případě činí 7.400 Kč.

V takovémto případě může věřitel dokročit na rukojmího, když nedostal svou pohledávku zaplacenou od hlavního dlužníka buď zcela, nebo zčásti, čímž trpí škodu, tedy zpravidla tehdy, když hlavního dlužníka včasné žaloval a vedl proti němu marně exekuci.

Podle názoru dovolacího soudu se žalobkyně zprostila této povinnosti dostatečně tím, že nabyvši exekučního titulu proti hlavním dlužníkům, zahájila včasné proti nim kroky, jež však bez její viny nevedly k uspokojení, ježto se k veřejné dražbě o zabavených předmětech nedostavili koupěchtiví, a když poté bylo prodejové řízení dle §§ 200 č. 3, 282 ex. ř. zrušeno (zastaveno).

Že žalobkyně nebyla povinna pojmenovati soudu kupce z volné ruky (§ 280 ex. ř.), správně odůvodnil první soud, který uvedl, že žalobkyně byla povinna vyčerpati toliko prostředky, soudního vymáhání, nikoli však hospodářské možnosti anebo umožnění zpeněžení zabavených věcí tím, že by sama ony věci koupila, a jest k tomu jen dodati, že dovolatel ani netvrdil ani nedokázal, že by byla žalobkyně z liknavosti nebo úmyslně nepojmenovala soudu určitého opravdového kupce na zabavené věci a že by si tedy tím snad zavinila neuspokojení své pohledávky. Nezáleží na tom, že v P. jsou obchodníci, z nichž mohla některého kupce soudu oznámiti, když nebylo tvrzeno ani prokázáno, zda by byl někdo z nich opravdovým kupcem (rozh. č. 9828 Sb. n. s.).

Žalobkyně nedostavši uspokojení své pohledávky důsledkem včasné vykonané exekuce, byla oprávněna podati souzenou žalobu a nelze důvodně mluvit o předčasnosti žaloby, a to tím spíše, že jde o směnečný nárok, podléhající podle § 80 sm. zák. tříletému promlčení ode dne dospělosti směnky, a nemůže se na žalobkyně spravedlivě žádati, aby se vydávala v nebezpečí promlčení tohoto nároku vůči dovolateli

pro možné průtahy v dalším postupu v exekučním řízení, když již první exekuční zákrok byl pro ni marný. Pokud by žalobkyně po rozsudku první stolice byla uspokojena hlavními dlužníky, byl by dovolatel chráněn dle § 35 ex. ř., jinak poskytuje mu dostatečné ochrany předpis § 1359 obč. zák.

Nelze také pominouti to, že dle nesporných okolností byl konkurs, vyhlášený na jmění Jana Z. dne 10. září 1936 pod K 24/36, zrušen dne 23. listopadu 1936, což se stalo již po podání souzené žaloby. To zrušení není však již rozhodující pro posouzení otázky předčasnosti žaloby, poněvadž podle § 1356 obč. zák. stačí k zakročení proti rukojmímu to, že na jmění hlavního dlužníka byl vyhlášen konkurs, což se v souzeném případě stalo dříve, než byla podána žaloba, o níž tu jde.

Čís. 16688.

Odpovědnost advokáta.

Advokát, který obdržel od klienta všeobecný příkaz, aby klientovu pohledávku, zajištěnou simultánním zástavním právem na dlužníkových nemovitostech, přihlásil k rozvrhu nejvyššího podání za exekučně prodané nemovitosti, musí při provedení svěřeného mu úkolu v mezích zákona uplatňovati vše, aby bylo dosaženo co možná úplného uspokojení přihlášené pohledávky. K tomu náleží též, aby uplatnil náhradní nárok podle § 222 ex. ř., žádá-li předcházející věřitel uspokojení v jiném než zákonném poměru. Neučinil-li tak, je v tom zavinění odůvodňující jeho odpovědnost, vznikla-li klientovi z toho škoda, třebas mu klient nedal zvláštní příkaz k uplatňování náhradního nároku.

(Rozh. ze dne 3. února 1938, R I 1264/37.)

Pro žalobkyninu pohledávku bylo pod C 74 vloženo na ideální polovici nemovitostí zapsaných ve vložkách č. 4, 248, 268 a 292 kat. území H., připsané Stanislavu S., simultánní zástavní právo. Po zahájení exekuce vnucenou dražbou pod E 429/26 na uvedenou část nemovitostí, vedenou Josefem V. proti Stanislavu S., dala žalobkyně žalovanému advokátovi příkaz, aby přihlásil její zajištěnou pohledávku 15.000 Kč s přísl. v exekučním řízení, při čemž nežádala výslovně o hotové placení z nejvyššího podání. Přes to vyšla se svou přihlášenou pohledávkou v onom exekučním řízení na prázdno. Tvrdíc, že žalovaný zavinil formální nedostatky, pro které nedošla její pohledávka úhrady, ač došli uspokojení věřitelé následující knihovním pořadím za její pohledávkou, a že tomu nebylo možno zabrániti ani opravnými prostředky, domáhá se na žalovaném zaplacení 22.188 Kč s přísl. z důvodu náhrady škody. Soud první stolice zamítl žalobu. Odvolací soud uložil soudu první stolice, aby po právní moci zrušujícího usnesení dále o věci jednal a znova rozhodl.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu žalovaného.